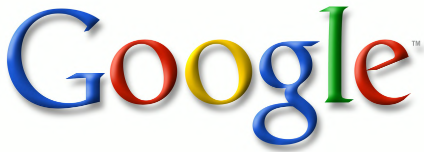

SPISY

ADOLFA HEYDUKA

XXXVI.

Z DENNÍKU TOULAVÉHO ZPĚVÁKA.

NÁKLADEM J. OTTY V PRAZE.

1904.

ADOLF HEYDUK:

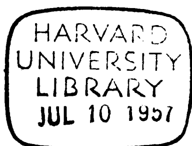
Z DENNÍKU TOULAVÉHO ZPĚVÁKA.

1896—1900.

NÁKLADEM J. OTTY V PRAZE.

1904.

Tiskem »Unie« v Praze.

První list denníku.

Žeh rozkoše a žalu vření
v té knize list je veškeren,
zdob radosti, zlob utrpení
to úryvkový denník jen;
jen jas a křik a slunné vise;
co plano bylo, není v knize,
to všednosti je dáno v plen.

Čím rozkvetlo kdys mladé žití,
čím duše vzňala se, vzplál vzdech:
blesk štěstí, vášně vlnobití,
vše ukryto je v blanách těch;
z nich záhy dozvíte se sami,
že krev se mísí se slzami
na zvadlých květů lupenech.

Vše zniká u věčnosti klínu:
zpěv ptáka, vonný růže nach,
jen lidské duše v říši stínu
se potkávají na cestách
a poznávají v udivení,
že ani Bohu hříchem není,
čím vzlét' a klesl lidský duch! —

Vyčkávám.

Toulám se; jsemť k bludným toulkám zrozen,
domovem mi celý boží svět,
v podzim zrál jsem jako v mlze hrozen,
v zimě jako na skle mrazný květ;
lesy jsou mým hradem bez závory,
nebe klenbou chrámů, krasším všech,
dvoranou mi nivy jsou a hory,
slavnou hudbou jarní bouře vzdech.

Procházky mé parkem hustých lesů
krásnější jsou vyfintěných cest,
knihovnu svou stále v srdci nesu
a v ní skrývám mnohou milou zvěst,
již mi vypravují luh i niva,
strom i keř a s vikou planý mák,
ne-li ty, pak vesele ji zpívá
z moře stromů nořící se pták.

Nechť mi z toulek krvácejí nohy,
z tvrdých sporů vzdorná druhdy leb,
mé jsou v polích zlaté klasů stohy,
mé jsou zdroje, schází mi jen chléb;
z nouze věru bída jen se spoří,
proto vesel klidně vyčkávám,
až se světy semelou a zboří,
jako já se zbořil v sebe sám.

Jsem svůj.

Jsem svůj a svůj — kdo v světě víc —?
vždy hodným pánem sobě věru,
vždy starosti a tíže prost
a všude doma, všude host.
a vyjde-li mi bída vstříc,
též za družku ji k toulkám beru.

Má aspoň písně, ne-li chléb,
a ne-li víno, aspoň hněvy,
tož klít mi pomáhá i pět
a klasy dupat, trhat květ...
Ej, mou kdo proniknout chce leb,
ten sotva doví se, co neví.

Kdo smí mou duši stopovat?
kdo zírat v ňader studnu rudou?
Kdo, ptám se, kdo? Všem na úkor,
když u srdce mě chytne vzdor,
v svět po hlavě chci tancovat,
až myšlenky se prášit budou!

A těmi zasypu jim zrak
a udusím jim v hrdle slova,
až rozprchnou se tam i sem; —
svůj pán jsem s mysli požárem!
Co jest mi krotký lidský brav,
jenž křídlům duše pouta ková?

Roven králům.

Mlhy rostou, vůkol vše se nudí;
v bílém čepci, v nedbalkách až k hrudi
bába příroda se klade spat;
o čem se jí bude asi zdát?

Mám-liž asi stařičké té paní
žárem duše klidné rušit spaní,
mrazu ohnivý a jarý sok?
K jihu nes mě toulavý můj krok!

Zahynu-li, nevím, nedbám věru,
přec však toužím spatřit, jak se v šeru
v bílém čepci, v nedbalkách až k hrudi
omlazená bába ze sna budí.

Jak se znova její ňadra vlní,
tvář jí kvete, zrak se vlahou plní,
jak mě volá v čarokruh svých krás;
mladnu též, jsem králům roven zas!

Zvětrat chci!

Chlad z horských úžlabin se proudí,
mhou zahalen je vůkol svět,
mráz bandita už krajem bloudí
a vraždí každý strom a květ.
Jsem v polích sám, kde mám se skrýti,
kam těžkou hlavu uložiti?
Snad v černých jedlí bujnou snět.

Aj, jedle, obraze té ženy,
jíž dal jsem duši svou i krev,
než v kraj mé duše zamlžený
též bandita se vloudil — hněv —
a k hroznému se vzchopiv dílu
mou vůli zavraždil a sílu
a v divý výkřik změnil zpěv.

Jak hrom, klnoucí tulák mraků,
jenž hrůzu budí v lůně skal,
tak jsem i já: blesk chovám v zraku
a v srdci lijavcový žal.

Má noha sem i tam se plouží,
a duch můj v myšlenkách se hrouží,
bych náhle smrt si udělal.

Co potom však, kdo za to ručí,
že bude rázem všemu dost,
co rve mě, potírá a mučí,
že nevezmu to na věčnost?
Ne! Zvětrat chci jak kámen v poli
a rozprášit se po okolí,
by aspoň klas z mých ňader rost'!

By na výsluní lesní příče,
neb vesnický kde bují sad,
mi z lebky rostly petrklíče
neb ze srdce trs zvonků snad,
pak potěšil bych za podletí
druž krajem rozběhlých se dětí
a v jejich teplých ručkách zvad'.

Pokroutka.

Sníh padá z oblak; bílý sníh
tak hebounce, tak jemně!
Viz, jak báseň cukrová
je vůkol všecka země.

Je všecka jako pokroutka!
Jak rád bych si k ní sedl
a chutě do ní pustil se
a se vším hned ji snědl!

Jen trochu více síly mít,
bych vykonat moh' zdatně;
vždyť napřed od té pokroutky
už věku půl mi špatně.

Svým!

Má krev jak dravá řeka jest
a duše má jak z plamene,
jak z ocele je moje pěst
a týl můj jako z kamene;
kdo řeky té chce stavit tok,
kdo plamen skrotit hříčkou slov?
Jen jeden odvážlivý skok —
a pádnou ranou klesne v hrob.

Kdo pánem mým? Smí někdo kam
mě z vlastní honit kolajky
a svírat místo v plášť, jejž mám,
do bláznovské své kazajky?
Kdo bránit smí, bych přes tu mez,
jež z žití k smrti tvoří most
skok neučinil, ještě dnes,
a z vůle své žel na věčnost?

Jsem svým a budu pout všech prost,
jež člověk světu přikoval.
Těch rabských mravů pestrý chvost
a jejich řečí planý cval
mne nepromění nikterak;
mrav hloupých davů jest mi dým,
chci, ať je tak anebo tak,
svým nebem být i peklem svým!

Kam jdu?

Jdu mezi lid, kde sváry líhne hněv,
jak bazilišek z vajec různých hříchův,
jdu mezi lid, kde ňader teplou krev
zášť dravá pije pod škraboškou smíchu.

Jdu v hnízdo zmijí, v pestrý klam a hřích,
jdu mezi lid, jenž navzájem se souží,
a vlečku hříchu děsně krvavých
už od Adama slznou drahou plouží.

Jdu mezi lid, jdu v dravčí jejich sněm,
jdu jiným za stupně dát svoje kosti,
boj všech jdu podstoupiti proti všem,
jak minulost prý káže přítomnosti.

Jdu mezi lid, jdu v bláto, kal a prach,
v němž rozmetána dětská hrstka kvítí,
jdu mezi lid, jak v bahno samovrah,
by za živa dal v blátě mozku hníti.

Noc bez svítání.

Milliony květů hledí země zmladlá
toužně blankytného nebes do zrcadla,
v hor i moří nitra klíčí naděj tklivá
a vítězné slunce hymnus světla zpívá:

Barvami a vůní jaro v květech hýří,
z třemch se zvolna snáší pelu vonné chmýří,
duši mou však táhnou smělci prostopášní,
černí žalů mniši, kati rudých vášní.

Jak je usmířiti, zkonejšit jak asi
s ponurými druhy dav červené chasy?
Jak utlumit náhlý jejich sporu příval?
Snad bych růžovou jim píseň mládí zpíval.

Však zda domohu se čistých její zřídel?
Zdali z úderu je chytnu ptačích křídel?
Lapím-li je z chvění srdce motýlova?
Z lesku zlaté sítě, již si pavouk snová?

Písně, mladé písně, kdo vás v plamen vznítí?
Dal bych za vás blažen purpur svého žití!...
Znikly jste jak slunce, duše jasu nemá
a noc dlouhá vstává, veliká a němá.

Pták raněný.

V polích planý hoří mák,
v planém máku zpívá pták;
mák za planý život mám,
ptákem raněným jsem sám! —

V život!

Na stráni do chládku jsem leh'
a děl jsem teskliv trochu:
Už lásky nech a zpěvu nech
a zmoudři, starý hochu;
jdi, vezmi bibli do rukou
a zbožně v chrámě klekni,
což méně v klidu šťastni jsou,
kdo činí tak? No, řekni!

Ba, věru, věru, přemýšlím,
proč toulky jsem měl sudbou,
však sotva že tak k sobě dím,
jdou mimo ženci s hudbou;
tou procitl zas písně tón,
jež dávno v mysli spala,
i zazvučel mých ňader zvon
a krev má zajásala.

Jak střela jsem se z mechu zveď
a ruku tiskl k boku,
vždyť zázrakem jsem zmladl hned
též aspoň o sto roků;
nuž, za životem; nemám strach,
hruď znova výskat může;
a je-li trní na cestách,
jsou na trní též růže!

Těch do kytice natrhám,
ať duše má zas výskne,
a na bujná je prsa dám,
nechť znova krev z nich tryskne;
nechť nachu toho zášti v plen
víc nežli ondy skane,
už nelze jinak; v život ven,
ať co chce již se stane!

Stačí!

Jak na mých toulkách vše mě těší,
jak všecko zapomínám rád,
co kluků štípnutí mi bleší,
co klacky padouchů a zrad.

Nač dbal bych, kdo se o mne stará?
Z mých stesků kukly vzlétá zpěv
jak motýl, sladký úsměv jara,
by zpil se lechy na ústech.

Jak motýl vznáší se a hyne,
— dne zářícího plachý host —
let můj necht s růžemi se mine,
den s křídly žít — je k štěstí dost.

Mech.

Ať jdu tam anebo sem,
k dědině či k městu,
napořád stín za stínem
zaléhá mi cestu;
ve dne, v noci — naschvál snad —
stále vždy a stejno
kráčí se mnou v před i v zad
tajemné to hejno.

Jen když v mech si uléhám,
menší se a krátí;
proto mech rád nad vše mám,
když jej slunce zlatí.
Tož až stíny v šíř i v dál
v noc se věčnou stekou,
uhostím se jako král
v mechu rakev měkkou. —

Zlatý den.

Den přioděn byl v zlato jako král
a vůní lesů, květem luk se vnadil
a vesele se na mne smál a smál
a teplou rukou po líci mě hladil.

Nuž, chutě do volnosti v lesa šum,
na víno svobody a koncert ptačí,
tam stranou hodím klobouk černých dum,
jejž na hlavu mi lstivě srdce tlačí.

Výš písní na křídlech se pustím v let.
Či plačtivě mám toulat se jak sketa?
Vždyť na života bídy zapomnět,
to největší všech umění jest světa.

Sluň se!

Sluň se v žen vroucích pohledech, pokavad rozkoš ti věstí;
nekvetou růže radosti ve stínu žalů, v slz dešti;
sluň se, než jeseň přicválá v mlh sivých tesklivém šeře,
sluň se, než v srdci opadnou krvavé života keře.

Sluň se a zpívej, pokavad radost ti rozpíná letky,
než budeš vetchou schránkou jen, kam skrylo žití své tretky,
sluň se, vždyť stále blíž a blíž k srdci ten okamžik pádí,
sluň se, než okem slzavým pohlédneš v prázdnou skříň mládí!

Co je žití, co je láska?

Živým zlatem mladých klasů
z pole ty, já v pole šel,
do tvých očí plných jasu
mlčky jsem se zahleděl.

Rozkvetla jsi jako růže,
já však jako jihu dech
pil jsem vláhu tvojí duše,
vznítil srdce tvé a zžeh'.

Zaštkala jsi, zavzdychala:
„Škoda, škoda nastokrát,
nechci žíti, nesmím žíti,
s Bohem, nech mě mřít a spát!

Přešlo naše milování,
mládí hod a štěstí kvas,
přešlo všecko, všecko, všecko.
i ta slaná vláha řas.

Spát chci, spát tam u zdi v koutku,
oddělen kde země pruh
pro všecky ty odhodlance,
kdo šli dřív, než volal Bůh!...“

Kráčím podle tvého hrobu
plachý tulák, jak chce lid,
nutí mě to na tvou hlavu
svoji sivou položit.

Šerou nocí hvězdy svítí,
niva voní, vzdychá les,
všecko je to jako ondy,
když jsem si tě na sad nes'.

Měli jsme se rádi, rádi,
ach, té vášně slastný kvil!...
Ne, tys sama neodešla,
já tě v rakev přinutil.

Smutno je mi, smutno všady,
rci, zda o mém žalu víš?
Stále víc se k tobě klonim,
stále víc a stále níž.

Odpustilas, duše drahá,
požár krve dávných dnův?
Co jest žití, co jest láska?
Polní kytka mladých snův!

Dnes žaluji pod hvězdami
na své duše hřích i kříž,
vímť, že ty to ani v nebi
na mne Bohu nepovíš.

Zas!

Zas miluji, zas srdce lítat touží,
zas v trny růží mysl má se hrouží,
zkad dobrovolně do srdce si kladu
svou krví odkojené hnízdo hadů.

Zas přes veškeré kvítím skryté vrásky,
svou duši biji na nový kříž lásky,
a nechať vím, že den než skončí, zhynu,
přec záhubu svou blažen v náruč vinu.

Rozhovor.

Mě miluješ?... Znáš bytosti mé vznik?
Mě vzbudil k žití zvůle okamžik,
blesk meče krvavý mi v srdce ťal,
jímž anděl lidstvo navždy z ráje hnal
a hněviv kázal: Mořem strastí tec!...
„Já miluji tě přec!“

Mne nemiluj, ne, ne, mne nemiluj!
Mě zplodil Hněv a rujná těla zbůj,
lež kojnou byla mi a chůvou zášť,
jen pýcha dala tělu lepší plášť
a z hadů jest mých vlasů prstenec...
„Já miluji tě přec!“

Mne nemiluj! Já život za trest mám,
leč hrdým jsem a chci ho nésti sám,
jak báje Atlas nese všechen svět;
co stisknu, mře jak zašlápnutý květ,
jsem vlastní nenávisti zajatec!...
„Já miluji tě přec!“

Mne nemiluj! Já divoký jsem brach
jak rokacený vichr na horách,
kam namířím, tam slétá mračný vzdor
a před mým zjevem prchá klidný tvor;
jsem bezvolný té země vetřelec...
„Já miluji tě přec!“

Mne nemiluj! Jsem požár vášní všech,
jak samum je mých ňader žhoucí dech,
jsem jako blesk, jenž s hromem z mračen kles’
a prales mění v žhavých sloupů směs,
a srdce mé je lev, jenž trhá klec!...
„Já miluji tě přec!“

Kdo můž’ mou duši zbavit pekla pout?
Chceš prsa sobě rýt a vlasy rout?
Chceš plouti mořem slz a mořem běd?
Chceš v peklo duše mé svůj hřížit hled?
V mých rukou skonáš bůstky křehčí věc...
„Já miluji tě přec!“

Nuž, k žáru druž se tedy duše žár,
ať rozsápe nás zlatý lásky spár,
ať oheň žití, jenž nám v duších tlel,
má za oběť květ živý našich těl
a prach a troud náš: časnou žití směs,
odnese do nebes! — —

Jeseň.

S vlhkým křídlem letí jeseň
do kraje,
zda to víno mojí duše
uzraje,
zda z těch rudých, v ňadrech skrytých
krůpějí,
jednu vroucí, žhavou píseň
vypěji?

Nevím, běda! rostou noci,
roste mráz,
co jsme ráno trhat chtěli,
klame nás,
přes noc sletí na vinici
sněžný mrak —
vše to tam, jen kalná krůpěj
padne v zrak!

Sen skutečnost.

Přisnil jsem, mém že na klínu
víno jsi pila z leknínu,
víno jak zlato, samý jas,
nádherný byl to hod a kvas,
nádherný byl to kvas a hod,
posléz byl oměj číše zpod.

Zřel jsem to; květ jsem uchopil,
zmámen jsem s tebou oměj pil;
snad není jed to, snad to pel —
myslil jsem — pil a sešílel,
vad' jsem a chřad' jsem v pouhý stín —
jiný tě stulil na svůj klín.

Nemohu a nechci!

Den zapadá, den zhasíná, den umírá, den hyne
a do mé duše pojednou stesk jakýs divný plyne;
zrak hledí v zášer jedliny a v mlhy sivá stáda
a z lesů těch se v snění mé stín bledé ženy vkrádá.

Proč vkrádáš se mi v duši zas a rušíš moje snění?
Já vzdorem zatarasil hruď, v ní přístěnku ti není,
já požár krve uhasil a rouškou zastřel oči
a žlutým listím vzpomínek vír mrazný v lebce točí.

Pryč z lesů těch a z krajů těch, pryč z končin toulky denní,
nic z tebe v duši není již než stín; ten pravdou není;
jsi balvan mlh, jímž zrak mi zvlh' a zbledla temnost vlasů,
pryč strašidlo, pryč příšero mých v pláči zašlých časů!...

Ne, anděle můj, vrať se, stůj a do očí mi hledni,
noc přejde též, noc prchne též, pak k světlu vzlétnem
bědni,
ať hněv a lítost divocí jak oři v duši řehcí,
já zapomenout nemohu a zapomenout nechci!

V bouř!

Z výsluní tvých krásných očí
bolesti jsem padl v klín,
z vysněného štěstí výše
srazilas mě do hlubin.

Příšerný jak jezdec smrti
snes se za mnou divý žal,
na černého vzal mě koně
a v bouř žití odklusal!

S bohem!

Jdi, s bohem buď; tvých pohádek směs šedá
ni jediný vzkaz matčin zpět mi nedá,
jež soucitně když rtů se tkla jen v letu,
vír ve mně vyvolala květných světů.

Jdi, s bohem buď, mě nazpět nepřivodí
rej klamných slov, jež v srdci se ti rodí,
toť bubliny, jež z touhy tvé se linou
a v slunci blyští se a mžikem hynou.

Jdi, s bohem buď, mne znova neutěsná
ta vnad tvých rozbujených štědrá vesna,
jež, na co s žhavým políbením padne,
už nezkvete a kvete-li, v ráz vadne.

Jdi, s bohem buď, mně cit tvůj nenahradí
těch bílých růží ubitého mládí,
jak bludička on v třasavisku skáče;
já zabloudil a srdce moje pláče. —

Jdi, s bohem buď, mou duši neomámí
ten přízrak kvetoucí kdys mezi námi;
znik', zahynul jak oblačný zjev v poušti,
jak pták v hruď postřelený v lesa houští.

Jdi, s bohem buď, jdi, mne už nenavnadí
tvých černých vlasů lesklá úpleť hadí,
již ondy kol mé náručí jsi vila,
by v chvění z objetí tě nepustila.

Jdi, s bohem buď, už znova neukove
tvých očí žár mé duši hroty nové,
bych proboden a přibit jimi všemi
mřel mezi nebem na kříži a zemi.

Jdi, s bohem buď, jdi, mne už neovane
dech sladce omamný tvé lásky plané,
dost růží těch, jež nesla jsi mi v klínu,
vždyť pylem do nich nasypalas z blínu.

Jdi, s bohem buď, jdi, mne už neoklame
lesk svůdných slov, jenž v prismu lži se láme;
má duše ví a srdce dobře cítí,
že smírná duha z nich mi nezasvítí.

Jdi, s bohem buď, mne znova neusmíří
ten bakchanal, v němž žhavá krev tvá hýří,
on v soumraku mi do ňader lil žáry,
leč ráno tkvěly v nich tvé vášně spáry.

Jdi, s bohem buď, mé srdce nezabloudí
vnad v květnici, kam lepost tvá mne loudí,
jen vonnou smrt bych získal místo líku,
jak bělásek, jenž zaspal v náprstníku.

Zapadlé hroby.

Ten květný kalich tvého těla,
byl rozkypěné krásy pln,
když duše moje zaletěla
do prozářených jeho vln,
by křídly slunnými tě jala
a v ráj zanesla — do nebes —
leč hadem jsi se klamat dala —
a kde jsi dnes?

Jdi umřít se zakrytou tváří,
slz lijavcem prch vnad tvých pyl,
mně toulavému písničkáři
zbyl červánek jen slunných chvil,
jenž ruměncem tvář bledou zdobí
a zlatem vroubí žití mrak;
dva zapadlé jsme nyní hroby...
a dobře tak! —

Různé cesty.

Měl jsem Tě rád, já věřil Tvému svodu,
já celou duši svou Ti darem dal,
já v neplakaných slz jsem tonul brodu,
já s tváří úsměvnou si srdce rval.

Byl klamán jsem a šálen vždy a znova,
Tvůj úsměv úskok byl, Tvůj celot klam,
až protkla mě Tvá slova ocelová,
že bez Tebe mám jíti zase sám.

Mráz náhlý pad' mé duše na úrodu
a v lebku mou to vniklo jako hřeb,
Ty kráčela jsi k svatebnímu hodu,
já v stopách Tvých šel sobě na pohřeb.

Na zříceninách lásky.

Kde spí, kde sní ta dávná láska naše,
kde zanikla ta její čaromoc?
Nám zoře štěstí smálo se jen plaše,
pak přišel liják slz a temná noc. —

Však v jara čas má duše v lesy pílí,
kde v trosky rozpad' se náš lásky týn,
a v zříceninách jeho smutně kvílí
jak fontána, jež pláče noci v klín.

Rána zakrytá.

Vnik zrak' můj v zrádnou duši tvou,
jsem zase sám a sám,
na ránu srdce krvavou
si růži přikládám;
růžičku temně krvavou,
by nezřel nikdo bolest mou,
a tebou pohrdám.

Svým žhavým okem psance znak
v mou vypálila's hruď,
mou duši halí zloby mrak,
Bůh černý čin tvůj suď;
ať tam neb tam se zatoulám,
na ňadrech rudou růži mám
a perel plný zrak.

Zapomenutí.

Den mladý trhá zlaté růže rána,
a ty, jež žití osudem mi dána,
chceš zas, by nocí stal se bílý den
a hvězdami a štěstím květ' náš sen?

O dobře vím, když vůkol nás se stmívá,
že každá krůpěj krve v tobě zpívá,
že zrak tvůj jasem rozkoše se směje
a ret tvůj rozkvétá a dech se chvěje.

Nuž, k hrudi hruď se poj, jak život ráčí,
v tvou touhu jako v palác duch můj kráčí
a kove v duší lásky zlato ryzí;
snad začíná svět tam, kde smysly mizí. —

Nové vření.

Má krev a rozum v nové vlní vření,
já věčnou lásku chci, leč také není,
je to snad požitek, jež sobě hloupý
na celý dlouhý život v chrámě koupí?

Já nechci lhářem býti při oltáři,
já miluji jen v zlaté duše záři,
ne z povinnosti ohyzdného zvyku,
mně láska perlou v proudu okamžiků.

Chci duši vzlet, zář v srdci, plamen v krvi,
noc ve vlasech a hedbáv na obrví,
pak neptám se, co také štěstí stojí,
a dávám za ně rázem duši svojí.

Vrchol jara.

Jas kol a kol; vrch jara zpíval zvon,
v mém srdci vřel a kypěl krve shon;
a žití orel byl v něm rozkřídlen
a toužil k slunci nebes, volně ven,
a neukrotně do ňader mě bil.
Já kolem pasu jsem tě uchopil
a jarou silou na hruď jsem tě tisk'
a v opojení „rád tě mám" jsem výsk',
„buď mou, buď mou," tam svěží kyne les...
„Ne, zítra," děla jsi, já ždál však: dnes!
Já umru do zítřka, já shořím spíš,
v mou náruč-li se volně nestulíš,
svou duši nedáš-li mi i své tělo...
Tu na mou hruď jsi uklonila čelo

a oblé ruce ovila's kol krku...
Tak šťasten jsem tě nesl v úkryt buků
a v hebkém blažen uhostil tě mechu
a pil jsem vůni štěstí ze rtů tvých
a sladkou rozkoš stonů tvých a vzdechů,
a krásu z těla vln se chvějících —
a kol nás zkvetl záhon anemon,
a jara vrchol zpíval z dálky zvon.

Prchněme!

Pojď, nezdráhej se, prchnem do hor směle
v dál potají, ať lidé nevědí,
kde pod nohy hvozd hebký mech nám stele
jak uhlazenou kůži medvědí.

Pojď, neváhej, ať štěstí naše mladé
jas plamenů své krve vyzáří,
kde samota prst na ústa si klade
a nelítí se hněvu ohaři.

Pojď, v uvolněný život, v les i pole,
pojď volně k metě lidstva poslání,
než zahraje nám lásky na viole
čas šumař smutnou píseň skonání.

Co jsem?

Co jsem se tážeš s přísnou tváří?
Jsem nic a všecko rázem zas;
jsem hlína, již déšť v bláto maří,
jsem myslí orel, žitím plaz!

Jsem bez řečiště řeka divá,
jež mračnou dál se valí tmou
a přidušeným hněvem zpívá,
ač ňadra sotva se jí dmou.

Jsem bez prostoru vichr dujný,
jejž žene zloby ruch a chvat
a jehož křídel rozmach zbujný
hráz vzdorů spěchá rozmetat.

Jsem požár, jenž se z jiskry rodí,
jímž rudne blankyt, rudne mrak;
běs vichru v trosky drtí lodi,
já bleskem pohltím i vrak!

Vzdej, vzdej se, zlým než budu proudem
a vichorem a bleskem snad,
či obstáti chceš před mým soudem?
Já velím; Evu šálil had.

Had, satan! Člověk více může,
sám ďábel před ním v peklo prch' —
žár lásky ohnivé jsou růže,
jež tvorstva Pán nám v ňadra vrh'.

Tebe chci!

Žhavou duši máš a snědé tělo,
dávno po Tobě mé srdce mřelo,
po tvém objetí a dechu vzplání —
jsem jak bujný jelen v touhy ržání.

Ať mi bílých laní krotká četa
v ústret běží ze všech koutů světa,
ať prch' soupeř chabý, bázliv boje —
přec jich nedbám, snědá lani moje!

Tebe chci jen tebe, lani snědá;
vášeň krotkých rozkoše mi nedá;
planý chtíč jen v jejích srdcích buší,
já však požár v krvi chci i v duši!

Svár.

Víš, jak jsem jásal, vzkřikl a stich'
v sevření rukou tvých růžových
a jiskřil jak plamen mladý,
když líbal jsem tvé vnady.

Jak naše duše májových dnův
dvě byly studně přání a snův,
jež v citův hloubce se druží
jak tělem žena muži.

Milosti vínem jak šťastných chvil
rozum i cit náš všechen se zpil,
a žhavou rozkoší těla
krev naše zešílela...

Jak rudé vášně ohnivý květ,
zbujel a skryl nám nebe i svět,
leč srdce sobě blízká
slast spjala dioniská.

Ten blahý jas a bolestný sten,
žitím byl prodán i vykoupen;
s andělem ďábel se svářil
o dva, jež život mařil.

Modní sdružení.

Co manželství je dnes? Jen dým,
a dukát, kuplíř zlatý,
všech hledaným je náhončím,
ať z hradu jsou, ať z chaty;
co citu vroucná vznešenost,
již láska v srdci zžehá?
Dnes vilný vzruch je žádaný host,
jenž na hedbáv rád lehá.

Dnes knězem lásky měšec jen,
an vyžilce jen snoubí;
chtíč různou rozkoš chce co den
ssát ze smyslné hloubi;
já žít však chci, jak lesa zvěř,
již plamen krve druží,
jak zpěvný pták, jenž slétá v keř
skryt květem planých růží.

Chci šťastným býti bez všech pout
a nejímat v ně jiné,
chci peruť duše rozepnout,
když srdce v ňadrech kyne;
chci v okamžiku šťastných chvil
zdroj slunné vášně píti,
chci lásku mít jak vonný pyl
v rozpuklém květu žití! —

Po letech.

Viď, neznáš mne, mé krve hodovnice?
Ach v žalu, v strasti mnohý prchl rok!...
Já, já jsem květ, jenž trhal tvého líce,
leč v ladnou oblost zkypřil hladký bok!

Kdys na poduškách mřel jsem tvého těla,
půl z lilií, půl z růží krvavých,
co sladkých slov jsi ondy pro mne měla,
teď s úšklebkem mě vítá pyšný smích.

Vše, vše to tam, jen upomínka zbyla;
ty's květem pokryta, já všeho prost —
Proč dumáš? Viz, co ze mne učinila
tvé božské lásky ďáblí zběsilost. —

Lék.

Ty's vznešená, já toulek zpěvák chudý;
zda zapomnela's vše, co bylo spíš?
Co chceš, to máš, já mám jen duše trudy,
zda výkřik svědomí kdy uslyšíš?

Vše dýmem jest, co zlatou bylo září
a nás kdys ovilo jak slunný jas, —
mým není nic, než vláha v bledé tváři,
jen perla tížící kraj sivých řas!

Dřív byl jsem úsměv tvůj a lesk tvých zraků
a peruť duše tvé a srdce tep
a blesk, jenž jasnil tmu tvých žití mraků,
a lev, jenž cti tvé k ochraně se vzep'.

Byl jsem ti vším, mnou zkvétalo tvé štěstí,
mnou šuměla tvá radost do nebes;
či nevíš už, jak z první lásky zvěstí
své krve purpur v písních jsem ti nes'?

Či nevíš už, jak rozkoší jsi výskla
a ke mně tulila se zas a zas,
když paže má tě vroucněj k srdci tiskla,
než roztoužený svlačec zlatý klas?

Či nevíš už, jak vznesl jsem tě v spěchu
v snů lásky nejtajnějších slunnou říš,
až zpil jsem duši svou tím vínem vzdechů,
jímž přetékala úst tvých žhoucí číš?

A duch můj vzplál; mě spálil žár tvých hledů,
v prach černý sesul se snů zlatých chrám;
z tvých klamů živ jsem jen a z tvého jedu,
leč lékem svému srdci písně mám.

Ty ve snu zpět mě nesou k štěstí ráji,
kde není lstivých hadů ani Ev,
kde místo tebe bílé růže ssají
mých ňader žhavě zpívající krev.

Prosba.

Co jest mi zvyk? Co zákon u mne hledá?
V ty ohlávky můj duch se chytit nedá:
vždy volně vede si, vždy volně skáče.
Co švih je slovního mi karabáče?

Mám v chomoutu snad orat upocený
a vodu pít? Ta nemá pro mne ceny,
ač nejčistějším zdrojem zdraví jmína —
radš piji třikrát větší pohár vína.

A píseň — zpěv — ej, v něm mé živobytí!
leč musí v srdci zrát a z krve zníti —
a lásky nechci též, jen prostopášně,
dva plameny chci v zlatém ohni vášně.

Ať podle zvyku theorie šedé
rab bez duše a bez srdce si vede,
té skvrny, pane na nebi, mne zhosti,
bych ženy objímal jen z povinnosti!

Zklamání.

Tvé lásky palác v ňadrech z žuly
byl z měkkých srdcí budován,
veň zvalas mě jen sobě k vůli,
a já, já šel, zlou mocí hnán.

Vstříc přišla's mi jak báje kněžna,
a sladce zkvétal lichot tvůj,
jež uvila jsi v slova něžná:
„Být šťasten-li chceš, následuj!"

A šel jsem bláh a bez rozvahy,
tvým zjevem omámen a zpit,
ten očí jas a požár vlahý
mi v cestu vrhal štěstí svit.

Věk za tebou jsem kráčel dlouhý
a probloudil tvých záhad les,
bych splněním své žhavé touhy
moh' v palác ten — a do nebes.

Tvé vnady — růží prudká vůně —
mě omámily — viz můj zjev —
má snivá duše lká a stůně
a v šlépějích mých stojí krev.

Až k paláci mně jít jsi přála,
pak královsky jsi řekla dost —
Tvá v komnatách se vášeň smála,
má u bran lkala zoufalost.

Král — žebrák.

Do časů zašlých jara snem
zřím jak stráž za noci s hlásky;
ač jsem byl jenom žebrákem,
dal jsem ti v srdce vroucím rtem
čarovné království lásky.

Paprsky všemi citů svých
ovil jsem postať tvou ladnou,
poupaty růží krvavých,
jež rostou z mladých ňader rýh,
než v rose slz náhle zvadnou.

Blažené lásky první květ:
lilie v klín jsem ti trhal;
voněly, zněly v dálný svet,
mohu-li na to zapomnět,
že jiný v bláto je vrhal.

Mohu-li na to nemyslit,
že jsi mu neblahé doby
za planých tretek zlatý třpyt
dala mé duše zář i cit,
ňader mých stkvosty i zdoby?

Ztraceno všecko; tam i sem
bloudím teď v života lese,
pod nohou nechť mi hoří zem
přec v hloubce duše kliden jsem,
tvá se však svíjí a třese.

Do časů zašlých jara snem
zřím jak stráž za noci s hlásky;
ač jsem byl jenom žebrákem,
dal jsem ti v srdce vroucím rtem
čarovné království lásky! —

Kouzelnice.

Vždy, vždy jsi byla kouzelnicí,
i já byl tebou jat a zmámen;
květ ráje skvostný kvet' ti v líci
a zlatá křídla rostla z ramen.

Oj, kouzelnicí byla's vezdy
a líbeznější nad Venuši,
v žár vznítila's mých ňader hvězdy
a rtem svým vypila's mi duši.

Oj, vždy jsi kouzelnicí byla,
mě do pekla jsi včarovala,
bys jako zmije pak se svila
v hruď jinou, jež tvé lásky ždála.

Jsi kouzelnicí; což ti schází,
pych s nádherou jsou tvými hosty,
tvůj úsměv dukáty ti razí,
sten rozkoše ti kuje stkvosty.

A já se toulám šerem chvoje,
kam zahnaly mě tvoje oči,
jed v duši, v lebce vosů roje,
a v srdci hrůzy mlýn se točí.

Sen.

Mou žhavou duši nádherný zpil sen,
že plul jsem mořem vnadných žen,
z nichž tolik čarné jasnosti se lilo,
že slunce hanbou tváře zahalilo.

Já z lodě skočil, žárnou touhou jat,
já chtěl je všecky, všecky zulíbat
a mořem krás těch v čarném vlnobití
mě příboj vášně nes' a příboj žití.

Běs ňader mých jak ohnivý řval lev...
Tu zjevil se mi andělský tvůj zjev
v krás nepřehledných růžovité zaři,
a slzy padly k nohám tvým s mých tváří.

Vln krásy zmetešených ztichl ruch,
pláň moře změnila se v tichý luh,
ty's stála uprostřed, má smavá druži,
a kol nás les byl parnasek a růží.

Kdo vinen?

V kraj z jihu bouř se snesla ručí,
řek lože zdobí perel směs,
v skal ňadrech radostně to zvučí,
luh směje se a zpívá les.

To jara veselé jsou hlasy,
sbor vítězů, jenž z mrtvých vstal,
vše jásá... Kdože vinen asi,
že já své jaro proplakal?

Hrozno!

Ó hrozno! — Umíráš! Já bez tebe mám žíti?
Kde květných polibků mých kvésti bude sad?
Co pro mne slunce pak, co štěstí vlnobití?
Kým bude dozrávat mé duše vinohrad?

Čím zkvetou písně mé, když záři ne tvých vděků?
Kdo v spící jejich hruď jim vdechne citů pel?
Kdo mysli peruť dá a chorým ňadrům léku?
Kdo vlíbá snů štěstí sladký žel?

Kdo slovem jediným vzdor bouře v lebce zmůže
a něžně promění ji v božství slunný chrám,
kde kvetou rozkoše a štěstí věčné růže?
Kam zanese mě žal, až bloudit budu sám?

Až ty mi odejdeš, stesk v žití tmu mě vnočí,
vždyť navždy duši mé tvůj zmizí jarní zjev,
a žárem lítosti mi slzet budou oči
a mořem výkřiků má všecka shoří krev. —

Pryč!

Pryč, pryč z té pouště lidí,
kde strádal jsem a vad',
kde havrani mě slídí
a klovou v před i v zad!

Pryč havranové mrační,
sic hruď mi urvete,
vy bratří krvelační
princezny zakleté.

Pryč, pryč, vy chaso divá,
což síně klíč jsem stáh',
kde ona odpočívá
na rudých poduškách?

Což vyšla se mnou z koby
na zkvetlou štěstím zem?
Což má snad prsa zdobí?
Což já byl vítězem?

Žal v tvář mi ryje vrásky —
můj Bože, plaš je pryč,
ty havrany mé lásky:
mé černé žaly znič! —

Co konat?

Mám v pasu přiostřenou dýku,
ta blýská se jak ženin zrak
a věčného by dala líku;
leč smrti děsný otazníku,
rci, co as bude pak?

Ej, jak by se to odcházelo
tam do neznáma v dálnou dál,
kdy úpisem by srdce mělo,
že zhyne duch, když zhyne tělo,
i všechen stesk i žal!

Když žádný to však neprozradí,
an nemůže, tož času dost,
líp konat, co nám láska radí;
svět žití ztrát nám nenahradí
a smrt je zřídka vzácný host.

Chci zapomnět!

Mé měkké srdce ovlád' tyran Žal,
já jeho slzavou se loutkou stal,
mně pod nohama hoří všecka zem
i toulám se a prchám tam i sem. —
Ten tam je štěstí květ;
chci zapomnět!...
Dejte mi víno,
krvavě červené víno!

Jen z poháru-li síly okusím,
v ráz prchá otroctví mé jako dým;
něm uhostím se v srdce tajný kout
a trhám tíhu tyranových pout,
jak on můj štěstí květ! —
Chci zapomnět!...
Dejte mi víno,
krvavě červené víno!

Tak boj s ním vedu, s králem proletář,
a zpupný divý smích mu metám v tvář,
a každé slzy svojí na něm mstím,
až v krvavém ho víně utopím! — —
Ten tam je štěstí květ,
chci zapomnět!...
Dejte mi víno,
krvavě červené víno!

Hledám vykoupení!

Že ztracen jsem a utopen v svém žele?
Ej, klam to jest!
Já hledám Krista, hledám Spasitele,
leč ze všech cest
v kraj dětství vracím se, v ráj duše prvý,
a přemýšlím, leb kloně jako klas:
snad zde ho najdu, zde ho najdu zas...
až ve víně ho stihnu, v jeho krvi.

Mé oko šíří se, má bolest taje
jak v březnu sníh,
v mém srdci hraje mládí na šalmaje
a z tváře ryh
výš letí skřivánci mé duše máje,
leč za nimi se žene jestřáb — strach...
To nebyl Kristus, ale satan vrah,
jenž ostnatým mě křídlem žene z ráje.

A těkám dál jak poběsilec plachý,
bez cíle dál;
tu moudrou řeč, tam plané slyším tlachy,
čím jsem se stal.
Leč ze všech řečí ku zdaru mi není
ni spásy pršek jediný, ni hles...
A k vínu jít mi velí stesk i děs,
v němž Krista hledám, svoje vykoupení.

V listopadu.

Ó ženy, tu i tam,
vždy k zpěvu mne to nutí,
když vaší lásky vzpomínám
a sladkých obejmutí;
když rozkoš hnala mne vždy víc
na ňader vašich vlny,
na hrozny lásky do vinic,
jež ohně byly plny!

Kde žhavá ocel svalů mých,
kde boky vaše ladné?
pel setřen z hroznů nádherných,
list kyprý schne a vadne;
hle, podzim krajem probíhá,
mdlá v žilách krev se staví,
a jako podzim jsem i já,
váš zpěvák holohlavý! —

Víno.

Jsem v hloubce duše láskou jat,
ne ženou však, ne děvou,
tvé dítě, Slunce, věz, mám rád,
jež zplodilo jsi s révou;
ach vroucně miluji a ctím
to božství s nebes výše,
když na mne okem jásavým
jak zlato hledí z číše.

Hle, usmívá se zas a zas!
Jak milostné je, věru,
má duše s ním se spojí v ráz,
nuž za družku je beru;
za družku jarý mysli vzlet,
a jas, jenž z ní se zrodí,
svou písní věčnosti dám zpět,
ať světu vojevodí! —

Nad vše!

Rád z Labe štědrých strání
mám rudý samotok,
i z těch, jimž v nyvém lkání
Rýn slunný hladí bok;
rád vlašským srdce léčím,
když hněv mi zžehne tvář,
leč nad ně tobě vděčím
za smavých očí zář.

I z Arden šťávu šerou
mám rád, než její žár,
syt perlou tisícerou,
výš vzkypí nad pohár,
rád piji zeleňáka,
zdroj jisker ohnivých,
leč nad nektar mě láká
nach žhavý ze rtů tvých.

Rád vznáším v době blaha
i pelyňáku číš,
když do ní ty, má drahá
úst růži ponoříš;
kdy z tvého oka nebe
v ní žhavý utkví jas,
leč nejradš vznáším tebe
za útlý těla pas.

Jsem rád, když hárá ve mně
žár z plodů řeckých rév,
ba všemi víny země
svých ňader jařím krev,
leč víno, žár jímž kluše
v mou hruď, mám nad vše rád:
jas plamenů tvé duše
a vděku vodopád.

Radost z lásky, vína, života.

Mládí ruch mi stále připomíná:
„Radost z života měj, z lásky, z vína“,
a krev v srdci stejně klokotá:
„Radost z vína, z lásky, z života!“

Všecko prchá, hyne, vše se tratí —
mládí ráj se nikdy nenavrátí;
svět jen víří, svět jen kolotá
kolem vína, lásky, života.

Nuže, pij, ty mládí světe zlatý,
pohár za pohárem vrchovatý,
než ti stáří navždy rozkotá
radost z lásky, vína, života!

Čert je vem!

Vem čert ty vyžilce a baby,
jimž srdce divý zžírá hněv,
že ruce k objetí jsou slaby
a v žilách žabí teče krev.

Vem čert ty stářím vyschlé klepny,
již pohled touhy zovou zlem,
i slunný žár co žene v tepny
i stisk dvou rukou pod stolem.

Vem čert ty vyschlé kmetí stonky,
jimž protiven je mládí květ
a veselého smíchu zvonky
a rty, jež líbat chtí a pět.

Vem čert to svatouškovské smetí,
jež spěchá duše pouty spít,
když touží milém po objetí
a srdce na srdci chce bít.

Vem čert ty vyšeptalé bonce,
již jmou se láteřit a lát,
úst smavých šept když nemá konce,
a ret chce se rtů štěstí ssát.

Vem čert, kdo slepými být kážou,
když krása volá: Na mne hleď,
a křídla střihají a vážou,
když srdce rozkazuje: Leť!

Vem čert ty mravní patokáře,
již zatracují duší kvas,
když k celotu zvou důlky tváře
a k objímání útlý pas.

Vem čert ty kleštence a snopy,
již peklem straší napořád,
když hoch kol pasu děvče chopí
a v tanci šepce: „Mám tě rád!“

Vem čert ty staré moralisty,
již hříchem každý mají žert,
i žhavé písně, vroucí listy
a hubičky... eh, vem je čert!

Révy polibek.

Tvé duše polibek chci, révo zlatá,
chci prchnout světu zas, chci žíti sám,
hruď zmije ranila mi jedovatá,
tož lék tvůj, révo, žhavý lék tvůj ždám.

Rád, rád tě mám. Mé srdce láskou prahne
a nablažený zve tě duše kvas,
až k ústům mým tvá slunná zář se nahne,
pak prchne žal, pak budu šťasten zas!

Ó, celuj mě, než srdce láskou lekne
a vykrvácí z těžkých žalu ryh...
Víc stokrát sladkým polibkem se řekne,
než věncem znělek hlásně zvonivých. —

Ztratím se!

Smutno vůkol, kamo oko hledí,
žal jak lasice mi v týle sedí,
krev mi pije; vzdor mých ňader hyne,
babská zoufalost mě v náruč vine.

Dřív jsem platil všecko žhoucí krví,
teď mi chladné slzy tíží brvy;
kde má radost? Prchla! Teskno všude,
na věky se ztratit nejlíp bude!

Ztratím se, kde neznají mne lidé;
snad že tam tě najdu zas, můj klide,
ale smrt dřív tamo najde-li mě,
zapadnu jak pahýl sněhem v zimě.

Reptač.

Vím, zlosyn jsem; má duše stále reptá
a stále hněvem svíjí se a vzpírá;
po jiných soudu urputně se neptá
a tvrdošíjně na vše kosmo zírá,
co její pevné svévoli se příčí;
když něco v odpor jí, jak dítě křičí,
jež mní, že hněvný jeho pláč a sten
vše zjinačiti může ven a ven!

Je satan ve mně; v srdci svém ho vížі,
jdu mimo ženu-li, on jí se koří,
a mimo kříž-li jdu, on klne kříži
a nenávistí k Spasiteli hoří
a směje se: „Ej, byl-li Kristus Bohem,
moh' všecko upraviti lépe mnohem
a ze štěstí se lidstva radovat,
ne pekel mukou k poznání je hnát!“

Leč smělým ať, přec v stálém tonu strachu
před něčím tajemným, jež vždy mě stíhá,
před čím jak had se svíjím v země prachu,
co po boku mi jde, co se mnou líhá;
co se mnou mlčky z jedné číše pije,
co v krvi hoří mi, co v srdci bije,
co stopuje mé činy jako chrt,
a stále níž mi lebku tlačí — smrt!

Znáte-li mne dost?

Znáte mne, leč zná-li kdo as dost,
co padlo v duše temnou horoucnost?
Co křičí tam a bije hrubou pěstí?
V mé mysli černý poletuje výr,
chci toho zhostit se a hledám mír
a hrobu útulek a hrobu štěstí.

Vždy s místa, kde jsem stanul, spěchám pryč,
svou sevru hruď a v smíchu dím: Jen křič,
já uteku tvé vzpouře neúprosné,
nechť pod nohou by prach mi krví zvlh';
tvář hoří mi, snad na ni z lesa mlh
a z mlh mé duše padnou kapky rosné.

Přítel.

Když bídou zmrskán jsem jak bičem pes,
vždy útulku mi přeje v ňader skrejši
můj přítel nejdražší, můj švarný les,
ten zpěvák nejlepší a nejchytřejší.

Či jako lidé hloupě žvástá on
a vrtí hlavou snad neb blbě kývá,
když z duše dere se mi zpěvný ston?
Ne! Těší mne a šumně konejšívá.

A domlouvá mi stále: „Vzmuž se, spěš,
nač dětské výkřiky, nač babské lkání?
Když svět tě kopl, v ráz jej kopni též,
jen v tom je odplata a vyrovnání!“

Vysvobození.

Když matka po boku mi stála,
tenkrát bylo snáz,
jen radost v mladém srdci plála,
teď pálí mne tam mráz
a z tisícerých klamů tísně
bouř žití zpívá tam své písně;
čím budovat jí hráz?

Dny mého mládí hynou v dáli
a v smutném pláči mrou,
dřív s kvítím na luhu se smály
a štěstí slunnou hrou;
teď hledí na mne vyčítavě
a mne to buší, víří v hlavě
a v duši mhy se strou!

Jdu žhavým pískem utrpení
v poušť žití bouři vstříc,
jdu mořem slz, v němž dna už není,
jen vln vždy víc a víc;
kdo divokém jich u příboji
můj slyší křik a kletbu moji?
Kdo? Běda, nikdo nic!

Jsem na rozcestí svého žití,
kam jít mám? Nevím kam,
mám v smrt, mám v nový život jíti?
Nic nikde nečekám;
ač vášní otrokem a bludu,
čin svobody přec konat budu,
svou rukou smrt si dám!

Po zákonu duše.

Ej, pravdy břidili a duší kupci!
Jak divnou pýchou vaše hruď jest jata!
Já nechci vám být podnoží, vy hlupci,
ni sluhou vaším, lokajové zlata.

Mne úlisnými slovy neomámí
a v pravdě nezviklá ni rab ni kníže,
já nevážím si setby podle slámy,
jen podle zlatých zrn a vážné tíže.

Svým pánem jsem, mě vzhled váš nezastraší,
zvuk zpěvných dukátův mě neohluší,
já kvetu jenom tím, čím krev má raší,
a konám, jen co velí Bůh v mé duši! —

Zbloudil jsem!

To bylo dávno — smutno je mi —
já kvetl, bujel, byl jsem mlád
a bělostnými perutěmi
duch volněji než sokol vlád',
leč hleděl v oko rajské ženy:
— snad královna to byla vil! —
v krás prales slzou zamlžený
a zabloudil a zabloudil...

Žil chvíle nebes jsem i pekla
a zjásal jsem i zaúpěl,
mou krví žhavá láva tekla:
hned radost divoká, hned žel;
leč náhle sup vzlét' z jejích zraků
a z jejích vlasů hadů směs
a zlaté hnízdo zpěvných ptáků
z mé duše prchlo... Kde jsou dnes?

Snů zlatých zbudované hrady
v ráz rozpadly se v troud a prach,
zlou bouří klamů, bouří zrady
jak vichrem skály po horách;
a jako ondy láskou plála,
tak hněvem v ňadrech stydla krev,
až sdílně léčit se mě jala
vždy usmívavá kněžna rév.

Já zasypal ji krve skvostem,
já drahé perly z řas jí dal,
já slavil každodenním hostem
s ní hod a kvas a bakchanal;
ať často měnila své líce;
— hned jasná, hnědá, temná vsled —
vždy polibek té krasavice
mou kleslou duši u výš zveď.

Té sluhou jsem, ta vždy mi věrna,
ta konejší a tiší hruď,
ať bílá dnes a zítra černá; —
ó révo, révo zdráva buď!
Tvé slzy nejsladším jsou líkem,
když v leb mně bije strastí sběř,
tvým manem jsem, tvým bojovníkem
a útulkem mým tvůj je keř.

Tam hlava má si nejlíp hoví,
tam mizí duše vzdor i hněv,

tam každým rokem stále nový
mé srdce těší ptačí zpěv;
leč před sledem když z vášně slepé
v skrýš lesa prchám jarních chvil,
kdos tajemný mi na hruď klepe
a šepce mi: Tys zabloudil! —

Píseň.

Když sítí vnad mě lapil hřích,
by vrh' mou duši v žití vír,
tu v první slze očí tvých
můj navždy utopil se mír.

Zlé vášně požár v útrobách,
lstným douškem rozkoše jen krot,
vždy hloub mě žralok chtíče táh'
a v prs mi vrážel zubů hrot.

Jím ve tvém srdci zvad' a kles',
jenž mým byl něžný růže květ,
a místo s bílým do nebes
jdu s černým srdcem v temný svět.

Faust.

Jsem z bláta jenom uhněten a z prachu,
jsem ubožák, jejž neznámý kdos drtí;
sten rozkoše mě na svět vyštval v strachu,
ten první strůjce života i smrti.

Mé žití kalnou věčnosti je pěnou,
mé oči krvavé v tmu záhad hledí
a v srdci s kořistí slz nakupenou
žal: dřímající nábob ukryt sedí.

A mozek můj je orel nezkrocený,
jenž z klece lebky marně výš se vznáší
a žhavým spárem škube její stěny
a hrozbou do nebes jen sebe straší.

A stále nadarmo své síly maří,
by oka žárem pronik' záhad stohem,
a marně se vším, co je kol, se sváří,
i s duší svou i s neznámým svým bohem!

Poslání.

Vždy svírán lokty ústrkův
a lokty vlastní duše luzy,
jít nebojím se na věčnost,
v říš neznámou, v kraj tmy a hrůzy.

Vždyť někdo tam, kdo pánem mým,
jenž do života hnal mne chladu,
buď k výstraze bych jiným byl,
buď nerozhodným ku příkladu.

. . . .

Své poslání jsem vykonal —
snad mrav ten za hrobem též platí,
že sluhu svého dobrý pán,
když domů přijde, nezatratí.

Odkaz.

Mých ňader dávno zhaslý žár
jak ondy peklem hoří,
v mé srdce supí vťal se spár,
běs hýčká mne i moří.

Bouř vášně divá v duši jest
i jemný zádech růží;
snad do ráje mě Bůh chce nést,
leč satan se mu druží.

Kdo vítězí z těch silných dvou,
jimž o mne v boj se chtělo?
Ty, Bože, vezmi duši mou
a satanu nech tělo!

I v nebi!

Dost myšlenek mi v duši vře i v lebi,
jak po smrti se budu toulat v nebi,
jak z hvězdy na hvězdu tam budu chodit
a stále s jiným andělem se vodit;
což měl bych na jedné jen hvězdě tkvět,
kde tolik krásného lze uvidět?

Ne, ne, i v nebi volně hodlám žíti,
či mám tam líně sedět jen a hníti
a louskat růžence jak hříšník chabý?
Ó duše komisní, ó duše žabí!
Mám před milým se Pánem bohem schovat?
Všech nejhlasněj' mu budu prozpěvovat!

Rád srdce veselá má před jinými
Bůh Otec všech, radš kadidla než dýmy,
vždyť píseň s vznešenými k nebi zraky
přec obětí mu zápalnou je taky!
Ať zde Vám krotcí na odpor jsem všem,
tam v nebi budu pěvcem tulákem!

Otázka.

Když sítě na mne vrhl žal,
jež lstivý pavouk žití snoval,
sám v sebe jsem se zahrabal,
sám v sebe jsem se vhádankoval.

Ej, k čemu poslán, nač tu jsem,
když nedocházím duše míru?
Což život jest jen údělem
ku smyslů šílenému víru?

Nic nevím stále, nic a nic;
jsa honěn mním, že dělám honce...
Jdem smrtí teprv žití vstříc,
či život počátkem je konce?

Jen vesele!

Jak bouře řádí žal a hněv
a smrt jak blesků střely,
ten žár, jímž hoří lidstva krev,
je vždycky podezřelý
a vždy tajemnou hádankou
je lidské mysli hnutí;
jen vesele, jen vesele
do moře zapomenutí.

Jak smečka psů, jež stíhá zvěř,
běd hafani tě honí,
a soucit? Člověk rád je, věř,
když z ran tvých nach se roní.
A co je život? Jiskra jen,
jež hasne v troudu suti;
jen vesele, jen vesele
do moře zapomenutí.

OBSAH.

Oprava.

Na str. 69., v básni »Hrozno«, má v 2. sloze, verši 4. státi:
»Kdo vlíbá *do čela* snů štěstí sladký žel?«